

Chemot – Le Panier de Moché

Source : Likouté Si'hot volume 16, deuxième Si'ha sur Chemot

<p>Le Panier de Moché fut déposé au (bord du) Nil – <i>Première conséquence</i></p>	<p>1</p>
<p>שמות ב, ג-י: ולא יכלה עוד הצפינו, ותקח לו תבת גמא... ותשם בה את הילד, ותשם בסוף על שפת הניאר... ותרד בת פרעה לרחץ על הניאר... ותרא את התבה בתוך הסוף... ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משייתהו.</p> <p>Chemot 2, 3-10 : Ne pouvant plus le cacher, [sa mère] lui prépara un berceau de jonc... elle y plaça l'enfant et le déposa dans les roseaux sur <u>la rive du fleuve</u>... Or, la fille de Pharaon descendit, pour se baigner dans le fleuve... Elle aperçut le berceau parmi les roseaux... elle l'appela Moché, disant : « Parce que je l'ai <u>retiré des eaux</u> ».</p> <p>צפנת פענח: ותשם בסוף על שפת הניאר. ולא בתוך הניאר, מחמת דהם (המצריים) היו עובדים לנילוס... רק כיון דבת פרעה הלכה לרחץ, בטלה העבודה זרה, שזה להתגיר (גמרא סוטה יב, ב). ושוב - באתה התבה בתוך הניאר.</p> <p>Tsafnat Panca'h : Elle le déposa <u>sur la rive du fleuve</u>. Et non « dans le fleuve », car les Egyptiens servaient le Nil (en tant qu'idole). Cependant, dès que la fille de Pharaon alla se baigner, c'était en fait pour supprimer l'idolâtrie du Nil et se convertir (Guemara Sotta 12b). Dès lors, le Panier vint <i>dans</i> le Nil (qui était « purifié »).</p>	<p>Première conséquence du dépôt de Moché au Nil : l'idolâtrie du Nil fut supprimée (par la fille du Pharaon).</p>
<p>Le Panier de Moché fut déposé au (bord du) Nil – <i>Seconde conséquence</i></p>	<p>2</p>
<p>שמות רבה א, כא-כד: ולמה השליכו אותו ביאר? כדי שיהיו חושבין האסטרוולוגין שכבר השלך למים ולא יחפשו אחריו... ראו [האסטרוולוגין] שמושיעין של ישראל במים הוא נדון, עמדו וגזרו "כל הני הילוד הניאר תשליכהו" (שמות א, כב). כיון שהשלך משה למים, אמרו: כבר משלך מושיעין במים, מיד בטלו הגזרה.</p> <p>Midrach Chemot Rabba 1, 21-24 : Pourquoi fut-il jeté dans le Nil ? Afin que les astrologues pensent qu'il avait déjà été jeté dans l'eau et qu'ils ne le recherchent plus... En effet, les astrologues virent que le libérateur d'Israël sera jugé par <i>l'eau</i>, ils décrétèrent : « tout mâle nouveau-né, jetez-le dans le Nil » (Chemot 1, 22). Dès que Moché fut jeté dans l'eau, ils dirent : « leur sauveur a déjà été jeté dans l'eau », immédiatement, ils abrogèrent le décret.</p>	<p>Seconde conséquence : le décret de « jeter les bébés dans le Nil » fut abrogé.</p>
<p>Développement : Le sens profond du décret de « jeter les enfants dans le Nil »</p>	<p>3</p>
<p>רש"י מקץ מא, א: על הניאר. כל שאר נהרות אינם קרוין יאורים חוץ מנילוס, מפני שכל הארץ עשויין יאורים יאורים בידי אדם, ונילוס עולה בתוכם ומשקה אותם, לפי שאין גשמים יורדין במצרים תדיר כשאר ארצות.</p> <p>Rachi sur Miketz 41, 1 : Sur le fleuve (Yeor). Aucun autre fleuve que le Nil n'est appelé <i>Yeor</i>. C'est parce que le pays est sillonné de nombreux canaux artificiels (<i>Yeorim</i>) dans lesquels se répandent, à des fins d'irrigation, les eaux du Nil. Car les pluies ne sont pas, en Egypte, aussi fréquentes que dans les autres pays.</p> <p>לקוטי שיחות: סוף-סוף, הדבר נותן מקום לבוא לכלל טעות ולסבר שמקור פרנסתה ומחייתה של מצרים אינו הקב"ה ח", אלא הדבר תלוי בטבע (הנילוס). ולפיכך נעשה הנילוס העבודה-זרה של מצרים. וזו היתה גזרת פרעה - "הניאר תשליכהו", היינו שבני ישראל אף הם יתנו עצמם ח"ו תחת מרות זו, תחת גדרי הטבע והנהגתו.</p> <p>Likouté Si'hot : De ce fait, on pouvait penser et se convaincre, ce qu'à D.ieu ne plaise, que la subsistance et la vitalité de l'Egypte ne provenaient pas de D.ieu, mais que cela dépend (de la nature) du Nil. C'est pourquoi, ce dernier devint l'idole de l'Egypte. Tel était donc le sens du décret du Pharaon de les « jeter dans le Nil » : il voulait que les enfants d'Israël acceptent cette autorité, celle des voies naturelles et de leur fonctionnement.</p>	<p>Le « Nil », idole de l'Egypte, représente la survie naturelle de l'Egypte, sans la pluie du Ciel. Pharaon voulait « noyer » les enfants d'Israël sous l'autorité de la « conduite naturelle ».</p>
<p>Une telle erreur ne pouvait pas arriver du temps de Ya'akov, en terre d'Israël</p>	<p>4</p>
<p>עקב יא, יא: והארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה, ארץ הרים ובקעת - למטר השמים תשתה מים. ארץ אשר ה' אלקיך דרש אתה, תמיד עיני ה' אלקיך בה, מרשית השנה ועד אחרית שנה.</p> <p>Ekev 11, 11 : La terre que vous allez conquérir est un pays de montagnes et de vallées, abreuvé par <u>les pluies du ciel</u>. Une terre sur laquelle veille D.ieu, et qui est constamment sous Son Œil, du début à la fin de l'année.</p> <p>לקוטי שיחות: כל זמן שהיו יעקב ובניו בין החיים, אף במצרים לא היה מקום שתגור עליהם גזרת פרעה, שכן, מאחר שבהיותם בארץ ישראל ראו בגלוי שהשפע תלוי בידי הקב"ה, אזי אפלו בבוואם למקום שבו נראית ונפרת רק הנהגת הטבע... לא סרה מהם הידיעה שהטבע מנהג על-ידי הקב"ה. רק כאשר לא נותרו עוד בין החיים מאלו שהיו בארץ ישראל, וממילא חלה במלוא משמעותה ה"ירידה" למצרים, תחת הנהגת הטבע, אז התאפשרה הגזרה.</p> <p>Likouté Si'hot : Tant que Ya'akov et ses fils étaient vivants, le décret du Pharaon était inconcevable, même en Egypte. Etant donné qu'en terre d'Israël, ils virent <u>clairement</u> que tout dépend de D.ieu, même une fois parvenus dans un lieu où l'on n'observe que les voies naturelles, ils conservaient la conscience que la nature est dirigée par D.ieu. En revanche, lorsque ceux qui venaient de la terre d'Israël n'étaient plus en vie, et que se produisit la « descente » véritable en Egypte, sous l'emprise de la nature – alors le décret du Pharaon devint possible.</p>	<p>En terre d'Israël, la présence divine est clairement visible pour ses habitants. Le décret de Pharaon ne fut possible que lorsque Ya'akov et ses enfants ne furent plus de ce monde.</p>

Développement : Le rôle de Moché, « Berger d'Israël », dans cette situation

5

גמרא שבת צו, א: גליא קמי קודשא בריך הוא דמהימני ישראל... מאמינים בני מאמינים.

Guemara Chabbat 97a : Il est clair devant D.ieu que les Juifs sont croyants... croyants fils de croyants.

גמרא ברכות סג, א (גירסת העינייעקב): גנבא, אפום מחתרתא - רחמנא קריא.

Guemara Bera'hot 63a : Le voleur, avant de commettre un larcin, demande à D.ieu de l'aider.

לקוטי שיחות: ענינו של משה הוא - מושיען של ישראל, וזאת להיותו רעיא מהימנא הממשיך את האמונה בישראל, כך שתשפיע עליהם במעשה בפעל... על-מנת שתהיה לאמונה השפעה בחייו והנהגתו של אדם, מכרח להמשיך האמונה בפנימיות (ואין די באמונה באופן מקיף). ומכוח זה נצבו בני ישראל נגד גזרתו של פרעה.

Likouté Si'hot : La définition de Moché est « sauveur d'Israël », et ce, en étant un « berger fidèle », conférant la foi aux Juifs, de sorte que celle-ci agisse sur l'action concrète. Pour que la foi aie un impact sur la vie et le comportement des hommes, il faut l'intérioriser profondément (on ne peut se suffire d'une foi superficielle). Grâce à cette foi intériorisée (par le travail de Moché), les Juifs purent s'ériger contre le décret du Pharaon.

Le rôle de Moché : aider chaque Juif à **intérioriser** la foi en D.ieu qu'il possède. C'est ainsi que les Juifs résistèrent au décret du Pharaon.

Cela explique le lien des deux conséquences du dépôt de Moché dans le Nil

6

שמות רבה ב, ד: "ומשה היה רעה" (שמות ג, א): כל מי שכתוב בו 'היה', מתקן לכה. מתחלת בריתו נתקן לגאולה. **Midrach Chemot Rabba 2, 4** : « Et Moché était berger » (Chemot 3, 1) : lorsque la Torah emploie le terme « était », cela signifie que l'individu est « destiné » à cela. Dès le début de sa création, Moché était destiné à la délivrance !

לקוטי שיחות: בפנימיותם, ענין אחד הם: הגזרה "היאך תשליכהו" היא מצד היותו של היאור העבודה-זרה של מצרים: ועל-ידי לדת משה, רעיא מהימנא, וירידתו והמשכתו אל בני ישראל בהיותם בגלות מצרים, עד לעקר הגלות והשעבוד - ה"יאור", נתן הכוח להלחם בעבודה-זרה של הנילוס, וממילא בטלה גם הגזרה.

Likouté Si'hot : Dans leur dimension profonde, ces deux conséquences ont le même contenu. La nécessité de précipiter les enfants dans le Nil était, en effet, une conséquence de son statut d'idolâtrie de l'Egypte. Quand naquit Moché, le « berger fidèle », et qu'il descendit vers les enfants d'Israël exilés dans ce pays, et qu'il alla jusqu'au point essentiel de l'exil et de l'asservissement – le « Nil » : les enfants d'Israël trouvèrent ainsi la force pour combattre l'idolâtrie du Nil, et de ce fait, le décret (de « jeter les enfants dans le Nil) fut aussitôt abrogé.

Moché, dès sa naissance, apporta le salut au peuple juif. Il alla jusqu'au « Nil », source de l'exil, afin d'aider les Juifs à vaincre cette idole et annuler le décret.

Nous retrouvons cette progression dans notre « sortie quotidienne d'Egypte »

7

תניא ליקוטי אמרים פרק מז: בכל דור ודור וכל יום ויום, חיב אדם לראות עצמו כאלו הוא יצא היום ממצרים. **Tanya Likouté Amarim ch. 47** : Dans chaque génération et chaque jour, un homme a l'obligation de se voir (s'imaginer) comme s'il sortait, aujourd'hui, d'Egypte.

לקוטי שיחות: סדר העבודה בכל יום ויום הוא: בתחלה באה עבודת התפלה, לאחריה - למויד התורה, ולאחריו - ההתעסקות בצרכי הפרנסה. על-ידי עבודת התפלה ממשיך יהודי גלוי אלקות בנפשו, עד לאפן של ראיה באלקות... כאשר יהודי פונה לאחר מכן לעסקיו, ובשעה זו, מצד ההעלם וההסתור של הנהגת הטבע, עלול הוא ח"ו לשכח מאלקות; ואזי, על-מנת שיזכר כל אותה שעה "כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל" והעסק יתנהל רק על-פי שלחן-ערוך, כפי רצונו יתברך - עליו להשתמש בכח האמונה בה, לעוררה ולהמשיכה בפנימיות.

Likouté Si'hot : L'ordre du service de D.ieu, chaque jour, est le suivant : tout d'abord il faut prier, puis l'on étudie la Torah et ensuite l'on s'occupe de sa subsistance. Pendant sa prière, un Juif révèle la Divinité en son âme au point de parvenir à la vision de la Divinité. Cependant, lorsqu'il se consacre ensuite à ses affaires, dès lors, l'occultation de la conduite naturelle fait qu'il pourrait oublier la Divinité. Afin de se souvenir, à chaque instant, que c'est D.ieu Qui assure sa subsistance et que l'activité doit être conforme avec la Hala'ha, selon la Volonté de D.ieu - il faut faire intervenir sa foi en D.ieu, l'éveiller et l'intérioriser profondément.

La « sortie d'Egypte » quotidienne : après la 'vision' de la prière, 'sortir' pour ses affaires. Chaque juif doit intérioriser sa foi afin de ne pas oublier que c'est D.ieu Qui nous assure la subsistance.

Enseignement : Le ressenti d'un Juif lorsqu'il sort et se consacre à ses affaires

8

לקוטי שיחות: (א) עליו לדעת שעצם יציאתו מהתפלה - מהראיה באלקות, מהבטול הגמור לאלקות - הרי היא כבר ענין של ירידה. (ב) מאידך, אין לו כל סבה לחשש מפני ירידה זו. על ידי זה שיעורר בחינת משה שבנפשו, תבוא אמונתו בה' לידי גלוי באפן של "ורעה אמונה", והדבר יוציא מן הגלות הפרטית - עד שיראה בכל עניניו אשר "תמיד עיני ה' אלקיך, מראשית השנה ועד אחרית שנה", השגחה פרטית בעניני עסקיו, ומגאולה לגאולה - אל הגאולה הכללית על-ידי משיח צדקנו, שיוליכנו לארצנו הקדושה, בקרוב ממש.

Likouté Si'hot : (A) Il doit savoir, que le fait même de quitter la prière, la vision du Divin et la soumission totale à D.ieu – forme déjà une chute. (B) Cependant, il n'y a pas lieu de craindre cette descente : en mettant en éveil le niveau de « Moché » de son âme, il révélera sa foi en D.ieu et l'intériorisera. Cela lui permettra de sortir de son exil personnel, au point de voir « l'Œil de D.ieu, du début à la fin de l'année » - la Providence Divine dans ses affaires. Puis, une délivrance introduit l'autre, la délivrance collective par notre juste Machia'h, qui nous conduira en notre Terre sainte, très prochainement.

Le ressenti paradoxal d'un Juif : (A) 'Sortir' en affaires est une 'chute'. (B) En éveillant sa foi, Il pourra connaître la délivrance, individuelle et collective !